

[Uz Sākumlapu](#) > ... > [Jūsu Tiesības](#) > [Noziedzīgos Nodarījumos Cietušie](#) > [Cietušo Tiesības \(katrā Valstī\)](#) > 2 - Paziņošana par noziegumu un manas tiesības izmeklēšanas vai tiesas procesa laikā

2 - Paziņošana par noziegumu un manas tiesības izmeklēšanas vai tiesas procesa laikā

Kā es varu ziņot par noziegumu?

Ja esat noziegumā cietušais, jūs varat ziņot par to jebkurā policijas iecirknī vai prokuratūrā.

Jūs varat iesniegt savu pieteikumu mutiski vai rakstiski, un ir nepieciešams jūsu paraksts. Ziņojumu var iesniegt arī trešā persona. Lai arī tas nav obligāti, ziņojumā ir ieteicams iekļaut jūsu personas datus, tostarp adresi, kurā esat sasniedzams, kā arī par noziegumu ziņojušās trešās personas datus.

Papildus ir ieteicams sniegt jums pieejamos pierādījumus un informāciju par aizdomās turēto, jo tas palīdzēs pirmstiesas izmeklēšanā.

Policijā ir oficiāla veidlapa, kas jāaizpilda (parasti datorizēti), lai reģistrētu jūsu sniegto informāciju. No šī brīža jūsu ziņojums par noziegumu būs daļa no lietas materiāliem.

Jūs varat ziņot par noziegumu jebkurā policijas iecirknī vai tieši prokuroram.

Ziņojumu var iesniegt vācu valodā vai kādā no oficiālām reģionālajām valodām.

Ja jūsu vācu valodas vai citas oficiālās valodas zināšanu līmenis nav pietiekami augsts, jums ir tiesības uz tulka pakalpojumiem.

Noteiktu noziegumu gadījumā (piem., vardarbīgi noziegumi vai dzimumnoziegumi), ziņojot par noziegumu, jums ir tiesības uz atbalstu no cietušo atbalsta organizācijas.

Ziņošanai par noziegumu nav noteikts termiņš. Tomēr pēc noteikta likumā paredzētā laikposma policija, prokurors vai tiesa var atteikties izmeklēt lietu. Šis laikposms ir atkarīgs no attiecīgā nozieguma veida (noilguma termiņš).

Iestādēm ir jāsāk izmeklēšana, kad tās saņem informāciju par iespējamu noziedzīgu nodarījumu (izņēmums: privātpasība).

Kā es varu uzzināt, kas notiek lietā?

Kad būsiet ziņojis par noziegumu, jūs saņemsiet rakstisku apliecinājumu par savu ziņojumu. Tajā būs iekļauts atsauces numurs. Vēlāk sazinoties ar kompetento policijas iecirkni un nosaucot šo atsauces numuru, jūs varat runāt ar policijas darbinieku, kurš atbild par jūsu lietu.

Ja iesniedzat rakstisku ziņojumu policijā vai prokuratūrā, jums ir jānoskaidro atsauces numurs. Cietušo atbalsta organizācijas var jums palīdzēt.

Kā noziegumā cietušajam jums ir tiesības iepazīties ar lietas materiāliem. Piekļūvi var liegt vai ierobežot, ja iepazīšanās ar lietas materiāliem var apdraudēt izmeklēšanu vai ietekmēt jūsu kā liecinieka liecību.

Prokuratūra informēs jūs par svarīgām norisēm procesā. Piemēram, jūs informēs, ja iestādes nolēms nevirzīt apsūdzību, apturēt pirmstiesas izmeklēšanu vai apsvērs parastajam kriminālprocesam alternatīvus pasākumus.

Vai man ir tiesības uz juridisko palīdzību (izmeklēšanas vai tiesvedības laikā)? Ar kādiem nosacījumiem?

Jūsu saziņā ar tiesībsardzības iestādēm jums var palīdzēt un jūs var pārstāvēt advokāts, cietušo atbalsta organizācijas pārstāvis vai cita atbilstīga persona.

Jums ir tiesības uz juridisko palīdzību — advokāti sadarbībā ar specializētām cietušo atbalsta organizācijām bez maksas palīdzēs jums aizstāvēt jūsu tiesības procesa laikā. Tiesības uz psihosociālu un juridisku palīdzību ir šādām personu grupām.

- Cietušie, kuri apzinātas noziedzīgas darbības vai bīstamu draudu rezultātā ir pakļauti vardarbībai, ir pārkāpta to dzimumneaizskaramība vai nozieguma izdarīšanā ir izmantota to personiskā atkarība.
- Ja jūs esat tādas personas tuvs radnieks vai radnieks, kuras nāve, iespējams, iestājusies noziedzīga nodarījuma rezultātā, un jūs esat nodarījuma liecinieks.
- Teroristu nodarījumos cietušie.
- Personas, kas cietušas tipiskā nauda noziegumā internetā. Tas ietver pastāvīgu vajāšanu, ilgstošu aizskaršanu, izmantojot telekomunikācijas vai datorsistēmu (“kiberiebiedēšana”), un kūdīšanu. Tas ietver arī tādus noziedzīgus nodarījumus kā neslavas celšana, apsūdzība par noziedzīgu darbību, kurai iestāties noilgums, apvainošana un apmelošana, ja pastāv konkrētas norādes par to, ka nodarījums ir izdarīts, izmantojot telekomunikācijas vai datorsistēmu.
- Nepilngadīgie, kuri bijuši liecinieki vardarbībai viņu sociālajā apkaimē (vardarbība ģimenē, vardarbība pret bērniem).

Cietušo atbalsta pakalpojumi ir nepieciešami cietušo tiesību aizsardzībai; tos nodrošina cietušo atbalsta organizācija. Cietušajiem, kuru dzimumneaizskaramība var būt aizskarta un kuri ir jaunāki par 14 gadiem, psihosociāli cietušo atbalsta pakalpojumi ir jāsniedz jebkurā gadījumā pat bez to pieprasīšanas.

Ja jums nav tiesību uz cietušo atbalsta pakalpojumiem, jūs varat pieteikties tiesā uz bezmaksas juridisko palīdzību, ja esat iesaistījies procesā kā civilprasītājs. Pieteikumu apstiprina, ja tiesa uzskata, ka ir nepieciešama juridiskā pārstāvība (jo īpaši tāpēc, lai izvairītos no turpmākas civilprasības), un jūsu ienākumu līmenis ir pārāk zems, lai samaksātu par juridisko pārstāvību, neapdraudot jūsu iztikas līdzekļus.

Vai es varu pieprasīt izdevumu atlīdzināšanu (par piedalīšanos izmeklēšanā/tiesvedībā)? Ar kādiem nosacījumiem?

Tiks atlīdzināti ceļa izdevumi līdz prokuratūrai, tiesai vai tiesas sēdes vietai un atpakaļ un izmaksāta kompensācija par zaudēto laiku, ja tā rezultātā jums ir radīti finansiāli zaudējumi. Ja esat liecinieks un jums jānakšņo, jābrokastoj, jāpusdieno vai jāvakariņo noteiktā vietā, izdevumi par to tiek atlīdzināti līdz noteiktam apmēram. Prasība par izdevumu atlīdzināšanu ir jāiesniedz 14 dienu laikā.

Vai es varu iesniegt pārsūdzību, ja lieta tiek izbeigta bez tiesas?

Ja prokurors izbeidz procesu, jūs par to ir jāinformē. Pēc tam jums ir 14 dienas laika, lai pieprasītu prokuroram izskaidrot lēmuma iemeslus. Jūs varat arī pieprasīt procesa turpināšanu, ja:

- ir pārkāpts vai nepareizi piemērots likums;
- pastāv ievērojamas bažas par to faktu pareizību, uz kuriem ir balstīts lēmums izbeigt procesu vai
- procesa turpināšanai var iesniegt jaunus faktus vai pierādījumus.

Pieprasījums ir jāiesniedz 14 dienu laikā pēc tam, kad ir saņemta informācija par prokurora lēmumu izbeigt procesu vai saņemti iemesli tā izbeigšanai. Ja šajā periodā neesat saņēmis šādu informāciju, termiņš tiek pagarināts līdz trīs mēnešiem no lēmuma pieņemšanas dienas. Pieprasījums turpināt procesu ir jāadresē prokuroram.

Ja prokurors uzskata, ka pieprasījums ir pamatots, viņš turpina procesu. Pretējā gadījumā prokuroram ir jāraksta atbilde un kopā ar lietas materiāliem jāiesniedz tā tiesā, kas lems par jūsu pieprasījumu. Ja tiesa apstiprina pieprasījumu, prokuroram ir jāturpina process. Pretējā gadījumā pieprasījums tiek noraidīts.

Ja prokurors nolemj piemērot parastajam kriminālprocesam alternatīvus pasākumus, viņa lēmumu nevar

pārsūdzēt.

Ja ir celta apsūdzība un prokurors pēc tam izbeidz lietu, noteiktos apstākļos jums ir tiesības uzturēt apsūdzību kā papildprasības uzturētājam. Tādā gadījumā jums jāiesaistās procesā jau kā civilprasītājam. Pēc tam ar pieteikumu par prasības uzturēšanu jūs iegūsiat papildprasības uzturētāja statusu.

Vai es varu iesaistīties tiesvedībā?

Jums kā cietušajam ir tiesības piedalīties tiesvedībā. Jūs aicinās ierasties tiesā tikai tad, ja jums būs jāsniedz liecība kā lieciniekam. Cietušajam ir obligāti jāievēro prasība ierasties tiesā, ja viņu uzaicina uz tiesu kā liecinieku.

Ja jūs izmantojat cietušo atbalsta pakalpojumus, cietušo atbalsta organizācija, kas tos sniedz, tiks informēta par tiesas sēžu datumiem.

Ja pirmstiesas izmeklēšanas laikā esat sniedzis liecību sacīkstes tiesvedības ietvaros, jūs informēs par tiesas sēdes datumu tikai tad, ja būsiat to pieprasījis. Ja esat civilprasītājs, papildprasības vai privātpprasības uzturētājs, jums laikus paziņos par noteiktajiem tiesas sēžu datumiem. Neatkarīgi no tā, vai tiesas process ir atklāts, jums kā cietušajam ir tiesības piedalīties tajā un jūs var pavadīt uzticības persona — advokāts, cietušo atbalsta organizācijas pārstāvis vai cita persona. Jums ir tiesības uzdot jautājumus apsūdzētajam, lieciniekiem un ekspertiem, kā arī tikt uzklausītam saistībā ar jūsu tiesībām uz zaudējumu atlīdzību.

Ja esat civilprasītājs, jūs varat izvēlēties neapmeklēt tiesas sēdi. Taču, ja esat privātpprasības uzturētājs un neapmeklējat tiesas sēdi, tiesa neapstrīdami pieņems, ka jūs vairs neesat ieinteresēts notiesājošā spriedumā, un tiesai lieta būs jāizbeidz.

Ja nepārvaldāt vācu valodu (vai citu oficiālo valodu), jums ir tiesības uz tulka pakalpojumiem tiesas sēdes laikā bez maksas.

Kāda ir mana oficiālā loma tiesu sistēmā? Vai mans statuss ir noteikts, vai arī es varu izvēlēties būt par: cietušo, liecinieku, civilprasītāju vai privātpprasības uzturētāju?

Jūs esat cietušais, ja atbilstat attiecīgajām tiesību aktos noteiktajām prasībām. Cietušā statuss ir šādām personu grupām.

- Personas, kuras apzinātas noziedzīgas darbības vai bīstamu draudu rezultātā ir pakļautas vardarbībai, ir pārkāpta to dzimumneaizskaramība vai nozieguma izdarīšanā ir izmantota to personiskā atkarība.
- Personas, kuras nāve, iespējams, iestājusies noziedzīga nodarījuma rezultātā, laulātais, partneris reģistrētās partnerattiecībās, dzīvesbiedrs, pirmās pakāpes radnieki, māsa vai brālis un citas apgādību zaudējušas personas vai citi radnieki, kuri bijuši nozieguma liecinieki.
- Jebkura cita persona, kurai nozieguma rezultātā nodarīts kaitējums vai kuras likumīgās intereses, kas tiek aizsargātas ar krimināltiesībām, varētu būt aizskartas kādā citā veidā.

Jūs esat liecinieks, ja jūs esat novērojis lietas, kas ir būtiskas kriminālprocesam. To nosaka policija un prokurors pirmstiesas izmeklēšanas laikā. Tiesvedības laikā šo lēmumu pieņem tiesa.

Jūs varat izvēlēties, vai gribat iesaistīties procesā kā civilprasītājs.

Tas, vai vēlaties turpināt procesu kā papildprasības uzturētājs, ja apsūdzība tiek atsaukta, arī ir jūsu ziņā.

Kādas ir manas tiesības un pienākumi šajā lomā?

Procesa laikā visām iestādēm ir jāievēro jūsu kā cietušā pašcieņa un intereses attiecībā uz jūsu privātuma aizsardzību. Ir pienācīgi jāizvērtē jūsu tiesības, intereses un īpašas aizsardzības vajadzības. Visi cietušie ir pēc iespējas ātrāk jāinformē par viņu tiesībām un iespēju saņemt atbalstu un kompensāciju.

Pēc jūsu pieprasījuma jums ir jāizsniedz iesniegtā ziņojuma apliecinājums.

Visiem cietušajiem ir tiesības uz pārstāvību un konsultāciju. To var nodrošināt advokāts, cietušo atbalsta organizācija vai cits atbilstīgs pārstāvis. Ja jums ir tiesības uz cietušo atbalsta pakalpojumiem, procesā jūs pārstāvēs persona, kura sniedz jums juridisko atbalstu.

Ja jūs neatbilstat juridiskās palīdzības saņemšanas nosacījumiem, bet vēlaties, lai jūs kā civilprasītāju pārstāvē advokāts, noteiktās situācijās jūs varat pieteikties juridiskajai palīdzībai.

Jūs kā liecinieks esat atbrīvots no pienākuma liecināt, ja jums ir jāapsūdz radnieks. Jūs zaudējat šīs tiesības, ja esat pieaugušais un vienlaikus pieprasāt zaudējumu atlīdzību kā civilprasītājs kriminālprocesa ietvaros.

Ir iespējams atteikties atbildēt uz atsevišķiem jautājumiem:

- ja atbilde ir pazemojoša vai pakļauj jūs vai ģimenes locekli tiešu un būtisku finansiālu zaudējumu riskam,
- ja atbilde ir saistīta ar jūsu vai citas personas personisko sfēru,
- ja uzskatāt, ka jautājumi par dzimumnozieguma detaļām ir nepieļaujami.

Taču jums var nākties uz tiem atbildēt, ja jūsu liecība ir īpaši svarīga procesa būtībai.

Ja nopratināšanas laikā telpā ir arī citi cilvēki, ir jānodrošina, lai netiktu atklāti jūsu personas dati. Jums nav jāatklāj jūsu dzīvesvietas adrese. Tās vietā jūs varat norādīt adresi, kurā iestādes var ar jums sazināties.

Jums ir tiesības iepazīties ar lietas materiāliem, kas ir saistīti ar jūsu interesēm. Jūs varat arī pieprasīt lietas materiālu kopijas, samaksājot par to nodevu. Ja jums ir piešķirta juridiskā palīdzība vai pieprasītās kopijas ir ekspertu, publiskā sektora struktūru, dienestu un iestāžu konstatējumi un atzinumi, kopijas tiek nodrošinātas bez maksas.

Ja noziedzīga nodarījuma izdarītājs tiek atbrīvots no ieslodzījuma vai pirmstiesas apcietinājuma, jūs par to ir jāinformē, ja apzinātas noziedzīgas darbības vai bīstamu draudu rezultātā esat ticis pakļauts vardarbībai, ir pārkāpta jūsu dzimumneaizskaramība vai nozieguma izdarīšanā ir izmantota jūsu personiskā atkarība vai jūs esat īpaši neaizsargāts cietušais. Ja esat cietušais cita veida noziegumā, jums ir jāiesniedz pieprasījums, ja vēlaties, lai jūs informē par noziedzīgā nodarījuma izdarītāja atbrīvošanu.

Jūs ir jāinformē par procesa izbeigšanu un turpināšanu, kā arī tad, ja pirmstiesas izmeklēšanu izbeidz prokurors. Ja tiek apsvērti parastajam kriminālprocesam alternatīvi pasākumi, jums ir jāsaņem visaptveroša informācija par jūsu tiesībām. Noteiktos apstākļos jūs varat iesniegt pieteikumu par procesa turpināšanu, ja to ir izbeidzis prokurors.

Ja jūsu vācu valodas zināšanu līmenis nav pietiekami augsts vai jūs esat kurls vai mēms, jums ir tiesības izmantot tulka/tulkotāja pakalpojumus. Jums ir arī tiesības piedalīties iztaujāšanā, nodarījuma rekonstrukcijā un tiesvedībā. Jums ir tiesības uzdot jautājumus un iesniegt pieteikumus.

Vai es varu liecināt tiesā vai sniegt pierādījumus? Ar kādiem nosacījumiem?

Jums kā cietušajam ir tiesības sniegt paziņojumus savas liecības ietvaros vai piedalīties nopratināšanā vai tiesas sēdē. Piemēram, jūs varat paziņot, ka iesaistāties procesā kā civilprasītājs un vēlaties saņemt zaudējumu atlīdzību. Jūs varat uzdot jautājumus apsūdzētajam, lieciniekiem un ekspertiem.

Jūs varat liecināt, ja jūs uzaicina uz nopratināšanu vai tiesas sēdi.

Ja esat arī liecinieks, jums ir jāievēro prasība ierasties tiesā un jāsniedz patiesa un pilnīga informācija.

Kādu informāciju es saņemšu tiesvedības laikā?

Tiesvedības laikā pirms jūsu iztaujāšanas jūs informēs par jūsu tiesībām.

Izvēle piedalīties tiesas sēdē visā tās garumā ir jūsu ziņā.

Lēmums tiks paziņots tiesas sēdes beigās. Jūs varat uzzināt lēmuma saturu, paliekot līdz tiesas sēdes beigām vai iepazīstoties ar tiesas materiāliem.

Ja esat iesaistījies tiesas procesā kā civilprasītājs, tiesas pienākums ir lemt arī par jūsu prasību. Ja tā lemj par to, ka

jums ir jāsaņem kompensācija, lēmums tiek uzskatīts par rīkojumu, kas jāizpilda saskaņā ar civiltiesībām, un jūs varat pieteikties kompensācijas avansa saņemšanai federālajā valdībā. Šis noteikums ir spēkā tikai tad, ja apsūdzētā persona nespēj izpildīt samaksas pienākumu uzreiz, jo izcieš sodu (brīvības atņemšanas sodu).

Tiesa var arī noteikt, ka apsūdzētā valdījumā esošs īpašums, kas pieder cietušajam, ir jāatdod cietušajam.

Vai es varēšu iepazīties ar tiesas materiāliem?

Jums ir tiesības iepazīties ar lietas materiāliem. Piekļūvi var liegt vai ierobežot, ja iepazīšanās ar lietas materiāliem var apdraudēt izmeklēšanu vai ietekmēt jūsu kā liecinieka liecību.

■ Lapa atjaunināta: 02/07/2025

Šīs lapas dažādās valodu versijas uztur attiecīgās dalībvalstis. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviesušas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Eiropas Komisija neuzņemas nekādas saistības un atbildību par datiem, ko satur šis dokuments, vai informāciju un datiem, uz kuriem šajā dokumentā ir atsauces. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.